

Aantallen ganzen in de winter is stabiel

Onlangs verscheen de Vogelbalans 2023, het jaarlijkse overzicht van belangrijke ontwikkelingen bij de vogelpopulaties in Nederland. Uit deze uitgave van Sovon blijkt dat het aantal in de winter in Nederland verblijvende ganzen de laatste tien jaar stabiel is. Wat broedvogels betreft, bevindt ongeveer de helft van de populaties zich in een ongunstige staat. Vooral in agrarisch gebied nemen veel soorten af.

Op basis van verschillende vogeltellingen is Sovon Vogelonderzoek Nederland in staat om populatietrends te laten zien van 199 soorten broedvogels en van 209 vogelsoorten die Nederland alleen tijdens de seizoentrek aandoen of hier overwinteren. De meeste tellingen lopen al sinds de jaren zeventig of tachtig van de vorige eeuw. Daardoor is het mogelijk om naar de ontwikkelingen over een periode van 40 tot 50 jaar te kijken.

Een opvallende ontwikkeling is de stabilisatie van de aantallen ganzen die in Nederland overwinteren. Ganzen uit noordelijke streken arriveren bovendien later in het najaar en verblijven daardoor wat korter in Nederland dan voorheen. Vermoedelijk ligt de verklaring in een gunstige voedselsituatie en zachter herfstweer in gebieden ten noorden van Nederland. In totaal verblijven midden in de winter circa 2,4 miljoen ganzen in Nederland. Van de meeste ganzensoorten overwintert nog steeds een groot deel van de internationale populatie in Nederland.

In het agrarisch gebied is het aantal broedvogels sinds 1990 bijna gehalveerd. Alleen in andere open natuurgebieden zijn de afnames nog groter. Daar zijn soorten als de wulp, velduil en blauwe kiekendief bijna verdwenen. In bos en moeras is het beeld overwegend positief. Veel broedvogels profiteren van moerasherstel en van ouder wordende, gevarieerdere bossen.

De Vogelbalans 2023 geeft tevens een overzicht van de impact van hoog-pathogene vogelgriep. In Nederland is bij zeker 65 vogelsoorten vogelgriep vastgesteld. Er wordt geschat dat de grote stern en slechtvalk het zwaarste werden getroffen. Waarschijnlijk stierf in 2022 ongeveer 30% van grote sterns die in Nederland broeden. Bij slechtvalken werd de winterpopulatie hard getroffen. Mogelijk stierf tot ruim de helft van de valken doordat ze besmette vogels aten. Ook grote mantelmeeuwen, buizerds en knobbelzwanen werden zwaar getroffen, net als enkele eendensoorten.

De [Vogelbalans 2023](#) is te vinden op de website van Sovon Vogelonderzoek Nederland.

bron: [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#), 03/01/2024

Lage kuikenoverleving zorgt voor afname van wilde eenden in Nederland

Onderzoekers van Sovon Vogelonderzoek, Radboud Universiteit en het Vogeltrekstation komen op basis van een analyse van vier verschillende datasets verzameld door burgerwetenschappers tot de conclusie dat een hoge kuikensterfte de belangrijkste oorzaak is voor de achteruitgang van het aantal wilde eenden in Nederland. Zij publiceren over het onderzoek in Ornithological Applications.

Nederland huisvest met een geschat aantal broedparen tussen de 180.000 en 280.000 de grootste populatie wilde eenden in Europa. Toch zijn de aantallen met circa 30% afgenomen sinds 1990, een ontwikkeling die in omliggende landen niet zichtbaar is. Om de oorzaak te achterhalen hebben onderzoekers van Sovon Vogelonderzoek, Radboud Universiteit en het Vogeltrekstation een geïntegreerd populatiemodel ontwikkeld.

De onderzoekers gebruiken een rekenmethode waar alle variabelen in worden verwerkt die een rol kunnen spelen bij de ontwikkeling van de aantallen, zoals aantallen broedvogels, legselgrootte, uitkomstsucces van de eieren en sterfte van jonge en volwassen vogels. Van de meeste variabelen in het populatiemodel zijn gegevens beschikbaar over vele jaren.

De ontwikkelingen in aantallen zijn afkomstig van broedvogelmonitoring, legselgrootte en nestsucces worden bepaald met nestonderzoek en overleving van volwassen vogels blijkt uit terugmeldingen van geringde vogels. Voor inzicht in de overleving van de kuikens deden vrijwilligers gedurende een aantal jaren tellingen met een mobiele applicatie.

Met name de kuikenoverleving blijkt in de afgelopen decennia gedaald. Op basis van historische gegevens lijkt het erop dat deze overleving is gehalveerd ten opzichte van de jaren 50 van de vorige eeuw. Ook in vergelijking met andere landen waar de

populaties wilde eenden wel stabiel zijn, is de Nederlandse kuikenoverleving laag. Doorrekeningen met het populatiemodel bevestigen dat de kuikenoverleving bepalend is voor de ontwikkeling van de aantallen van de wilde eend in Nederland. Geen van de andere variabelen kon de afname van het aantallen verklaren.

Meer informatie is te vinden in de publicatie '[Integrated population modeling identifies low duckling survival as a key driver of decline in a European population of the Mallard](#)' in Ornithological Applications.

bron: [Sovon Vogelonderzoek Nederland](#), 08/07/2022